

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Теорія музики»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо виконання та захисту курсових робіт
з навчальної дисципліни «Українська музика»
здобувачами освіти відділу «Теорія музики»

Росул Т. І., Мадяр-Новак В. В. Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсових робіт з навчальної дисципліни «Українська музика» здобувачами освіти відділу «Теорія музики». Ужгород, 2024. 24 с.

Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсових робіт з навчальної дисципліни «Українська музика» здобувачами освіти відділу «Теорія музики» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Теорія музики», протокол № 1 від 27 серпня 2024 року.

Голова циклової комісії

Підпис

Стинич Н.І.

ПІБ

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальна характеристика і вимоги до курсових робіт.....	5
2. Основні етапи підготовки курсової роботи.....	7
3. Структура та технічне оформлення курсової роботи.....	14
4. Підготовка до захисту та захист курсової роботи.....	17
5. Критерії оцінювання курсової роботи.....	19
Додатки.....	20
Рекомендована література.....	24

ВСТУП

Навчальний процес у фахових музичних коледжах передбачає різні форми індивідуальної роботи здобувачів освіти, зокрема й виконання курсової роботи, рівень підготовки якої значною мірою свідчить про міру засвоєння здобутих знань, грамотність, загальну культуру та ерудицію, здобутих під час вивчення навчальної дисципліни «Українська музика».

Курсова робота покликана показати, як здобувач освіти володіє уміннями і навичками організації та здійснення наукових досліджень, самостійно працювати з літературними джерелами, творчо застосовувати набуті знання при аналізі музичних творів чи музичної культури.

Головна мета виконання курсової роботи – глибоко й творчо вивчити одне з конкретних питань історії української музики та опанувати методи наукового дослідження.

У процесі написання курсової роботи здобувачі освіти вдосконалюють і розвивають такі навички та вміння:

- самостійне формулювання проблеми дослідження;
- визначення мети, основних завдань дослідження;
- здійснення пошуку та добору потрібної наукової інформації;
- аналіз музичних процесів, явищ та творчої спадщини композиторів музичного твору в єдності образного змісту, форми та виразових засобів;
- логічне й аргументоване висловлювання своєї думки, уміння робити висновки;
- правильне оформлення науково-довідкового матеріалу;
- публічний захист підготовленої курсової роботи у вигляді наукового повідомлення, уміння відповідати на запитання, обстоювати свою точку зору тощо).

1.ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВИМОГИ ДО КУРСОВИХ РОБІТ

Курсова робота з навчальної дисципліни «Українська музика» передбачена програмою навчальної дисципліни і виконується здобувачами освіти відділу «Теорія музики» в VI семестрі. Мета даної форми роботи:

1. Сприяти практичному засвоєнню здобувачами освіти курсу української музики.
2. Загострити увагу на одному з найбільш складних завдань курсу: цілісному аналізі музичного твору, виявленню взаємодії засобів музичної виразності.
3. Привчити здобувача освіти до цілеспрямованої та грамотної роботи зі спеціальною літературою.
4. Виявити вміння узагальнити найхарактерніші риси даного твору, автора, епохи.
5. Розвинути творчі здібності здобувачів освіти, що мають нахил до науково-пошукової роботи.

Перш ніж розпочинати писати курсову роботу, здобувач освіти має ознайомитися з основними вимогами до її виконання, що передбачають: актуальність теми, достатній теоретичний рівень її висвітлення, дослідницький характер.

Здобувачу освіти надається право вибирати тему курсової роботи з числа затверджених на засіданні циклової комісії «Теорія музики».

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Музична освіта на Україні в добу Бароко.
2. Творчість українських композиторів доби Бароко (варіант: одного із композиторів).
3. Композиторська творчість українських композиторів доби Просвітництва (аналіз нововіднайдених творів).
4. Музичні жанри епохи Просвітництва в українській музиці.
5. Становлення української симфонії в період кінця XVIII – XIX століття.
6. Симфонічна творчість М. Вербицького.
7. Творчий портрет К. Матезонського (варіант: будь-яке музикознавче питання, пов'язане з дослідженням творчості композитора).
8. «Українська симфонія» В. Сокальського.
9. Світ дитинства у творчості М. Лисенка (на прикладі дитячих опер).

10. Специфіка жанру обробки народної пісні у творчості М. Лисенка.
11. Духовна музика М. Лисенка, К. Стеценка та М. Леонтовича.
12. Риси стилю М. Леонтовича (на прикладі хорових обробок українських народних пісень).
13. Творчі паралелі між С. Людкевичем і М. Лисенком.
14. Вокальна творчість Я. Степового.
15. Фортепіанна музика Л. Ревуцького.
16. Постать Б. Лятошинського в контексті української професійної музики ХХ століття.
17. Новаторські пошуки В. Косенка у жанрі фортепіанної поеми.
18. Творчість Григорія Китастого у контексті розвитку бандурного мистецтва ХХ ст.
19. Нефольклорні тенденції у баянній творчості українських композиторів початку ХХІ ст.
20. Інтерпретація теми «Пори року» у творчості Л. Дичко.
21. Є. Станкович. Симфонія «Larga».
22. Жанр концерту у творчості М. Скорика.
23. Творчий портрет І. Мартона.
24. Тенденції розвитку оригінального дитячого репертуару для фортепіано у творчості закарпатських композиторів.
25. Новітні музичні твори закарпатських композиторів.
26. Закарпатський фольклор у творчості українських композиторів
  - а) В. Гомоляка «Закарпатські ескізи»;
  - б) Л. Колодуб «Карпатська рапсодія»;
  - в) Г. Майборода. Опера «Милана»;
  - г) Є. Станкович «На верховині».
27. Творчість західноукраїнських композиторів другої половини ХХ ст.: Є. Козака, Р. Сімовича, М. Колесси, А. Кос-Анатольського, В. Камінського, Б. Янівського, Б. Фроляк.
28. Творчість композиторів української діаспори.

Тематика курсових робіт з української музики у значній мірі пов'язується з недостатньо висвітленими постатями яскравих українських музикантів, ювілейними датами видатних українських композиторів, недослідженими музичними явищами та аналізом нових композиторських творів митців Закарпаття. Вона щорічно коригується з урахуванням набутого на цикловій комісії досвіду. Текст курсової роботи можна використати для наступного написання та оформлення доповіді, реферату, статті тощо.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має свою специфіку, її підготовка охоплює кілька етапів.

Підготовчий етап починається з вибору теми роботи, її осмислення та обґрунтування. Перевага надається темі, при розробці якої студент може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. Тема роботи має бути цікавою для здобувача освіти та сприяти максимальному використанню здобутих знань і практичного досвіду. Здобувач освіти має право запропонувати свою тему, але при цьому він повинен обґрунтувати викладачу доцільність її розробки.

Залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано мету роботи, настільки вдалими будуть її основні завдання, план, організація виконання, стиль викладу.

Правильне визначення мети роботи дасть змогу студенту виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань. Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми.

На основі сформульованої мети здобувач освіти має визначити основні завдання, які слід розв'язати в процесі виконання роботи. Завдання мають конкретизувати основну мету роботи. Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити завдання дослідження.

Виходячи з мети та завдань дослідження здобувач освіти з допомогою керівника роботи складає план роботи і поетапні строки її написання.

Другий етап починається з вивчення та конспектування літератури з теми роботи. Вивчення літератури треба починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до вузких досліджень. Починати ознайомлення з виданням треба з титульного аркуша, з'ясувавши, де, ким, коли воно було видано. Треба переглянути зміст, який розкриває структуру видання, наповнення його розділів, звернутися до передмови, де розкрито призначення видання, завдання, поставлені в ньому автором.

Читаючи видання, треба уважно стежити за авторською думкою, вміти відрізнити головні положення від доказів й ілюстративного матеріалу. Чим ширше і різноманітніше коло джерел, які використовуються студентом, тим вищою є теоретична та практична цінність курсової роботи.

Конспектуючи матеріал, слід постійно пам'ятати тему роботи, щоб виписувати тільки те, що має відношення до теми дослідження. Виписувати цитати треба на одну сторону окремих аркушів паперу стандартного розміру, що допомагає краще орієнтуватися в накопиченому матеріалі, систематизувати його за темами і проблемами. Кожна цитата, приклад, цифровий матеріал

мають супроводжуватися точним описом джерела з позначенням сторінок, на яких опубліковано цей матеріал. Застосування так званих розлапкованих цитат, коли думки іншого автора видаються за особисті, розглядається як грубе порушення літературної та наукової етики, кваліфікується як плагіат. Після конспектування матеріалу слід перечитати його знову, щоб склалося цілісне уявлення про предмет вивчення.

Правильна та логічна структура курсової роботи – це запорука успіху розкриття теми. Процес уточнення структури складний і може тривати протягом усієї роботи над дослідженням. Попередній план роботи треба обов'язково показати керівникові, оскільки може статися, що потрібно буде переписувати текст роботи.

Готуючись до викладення тексту роботи, доцільно ще раз уважно прочитати її назву, що містить проблему, яка повинна бути розкрита. Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів (глав і параграфів). Кожний розділ (глава) висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) – окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба визначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези слід підтверджувати фактами, думками різних авторів. Треба уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Один доказ має впливати з іншого.

На заключному етапі передбачається написання здобувачем освіти вступу та висновків до роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина роботи. У вступі до роботи розкривають сутність і стан наукового завдання та його значущість, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Вступ – дуже відповідальна частина курсової роботи, яка у стислій формі містить усі фундаментальні положення, обґрунтуванню яких присвячена робота. Вступ не лише орієнтує читача на подальше розкриття теми, а й містить у собі усі необхідні характеристики. Писати вступ методично краще не спочатку, а після завершення дослідження,

коли основна частина роботи вже повністю готова. У протилежному випадку навряд чи вдасться уникнути неточностей та повторень.

Розглянемо докладніше основні складові вступу.

Актуальність – обов'язкова вимога до наукової роботи. Те, як автор уміє обрати тему та наскільки правильно він цю тему оцінює з точки зору вчасності й соціальної значущості, характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість.

У перекладі з латинської мови це поняття означає «важливість», «практична значущість». Таким чином, це те, що визначає значущість теми курсового дослідження для нинішнього часу, її сучасність, злободенність, відповідність сучасним потребам та перспективам. Актуальність характеризує співвідношення між тим, що з даної проблеми вже відомо і що досліджується вперше. Обґрунтування актуальності не повинно бути багатослівним. Достатньо стисло викласти значущість проблеми дослідження із наведенням ряду аргументів та конкретних фактів на користь цього. Додатковим доказом актуальності обраної для дослідження проблеми є наявність (або відсутність) відповідних матеріалів в наукових та періодичних виданнях. Вдале обґрунтування актуальності вибраної теми курсової роботи свідчить про те, що здобувач освіти вміє вибирати важливу для теорії та практики тему, розуміє її сутність та значущість. Рекомендується у тексті роботи розпочинати обґрунтування актуальності таким чином: «На думку автора курсової роботи обрана для дослідження тема є актуальною, оскільки...» або «Актуальність теми курсової роботи полягає у...».

Визначення мети – дуже важливий і достатньо відповідальний момент у написанні курсової роботи. Справа в тім, що в залежності від того, наскільки якісно та точно сформульована мета, настільки вдалим є план роботи, її організація, стиль викладу інформації. Саме мета наукової роботи визначає коло проблем, які і варто включити у зміст. Це кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване дослідження. Поставленої мети обов'язково треба досягнути. Рекомендується розпочинати формулювання мети з таких положень: «Метою дослідження є ...» або «Основна мета курсової роботи – проаналізувати.....».

Невдале формулювання мети (розпливчастість, неоднозначність і т. д.) призводить до зниження якості курсової роботи: у ній переважають загальні міркування, аналіз підмінюється описовістю (з цього приводу існує навіть вираз: «в роботі пишеться про все і ні про що»).

Мета роботи реалізується через конкретні завдання, які слід вирішити відповідно до обраної мети. Завдання дослідження не повинні бути глобальними, такими що претендують стати темами окремих досліджень. Вони

усі повинні «працювати» на мету дослідження. Не варто захоплюватися їх кількістю, оскільки це призводить до громіздкості роботи й неповного їх вирішення. Цілі та завдання дослідження повинні утворювати своєрідний «ланцюжок», в якому кожна ланка слугує засобом переходу до наступної ланки. Завдання дослідження формулюються у формі переліку дій: «вивчити...», «проаналізувати...», «встановити...», «з'ясувати...», «обґрунтувати...», «простежити...», «співставити...», «дати оцінку...», «розкрити...» тощо. Формулювати завдання слід якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів курсової роботи.

Формулювання проблеми призводить до вибору конкретного об'єкту дослідження. Об'єкт дослідження – це те, на що спрямований процес пізнання. Об'єкт дослідження – це конкретний носій тієї або іншої проблеми, це та сукупність властивостей і якостей, що існує об'єктивно і служить джерелом виникнення проблеми. Крім об'єкта виділяють й предмет дослідження, який є більш конкретним та вужчим поняттям.

Предмет вивчення – це найбільш значущі з практичної чи теоретичної точки зору властивості, сторони або особливості об'єкта, які підлягають безпосередньому вивченню. Інші сторони або особливості об'єкта мов би залишаються за межами поля зору дослідника. Якщо об'єкт – це те, що містить проблему, то предмет – це ті його властивості, що найяскравіше виражають відмінність інтересів об'єкту від інтересів соціального, політичного чи культурного оточення. Саме предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка зазначається на титульному аркуші. Як правило, предмет дослідження містить у собі центральне питання проблеми, яке зв'язане із припущенням про можливість віднайти в ньому закономірності або центральну тенденцію. Постановка такого питання – джерело висунення робочих гіпотез. Нечітке уявлення про об'єкт та предмет дослідження зумовлює довільне тлумачення проблеми, стихійність при зборі наукових фактів. Рекомендується застосовувати такі формулювання: «Об'єктом дослідження є ...», «Предметом дослідження є...».

Виконання курсової роботи вимагає застосування низки методів наукового дослідження.

Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих розв'язанню конкретного завдання. При виконанні наукового дослідження використовують два рівні методів, розмежування яких є досить умовним. Це – емпіричний рівень, на якому відбувається процес накопичення фактів, та теоретичний, що полягає у досягненні синтезу знань у формі наукової теорії.

Серед методів, які використовують при написанні курсової роботи з української музичної літератури, треба особливо виділити такі: історичний, порівняльний, індуктивний, дедуктивний, проблемно-хронологічний, герменевтичний та ін.

Структура курсової роботи подається наприкінці Вступу. Автор роботи у стислій формі (в межах одного абзацу) має подати стислу характеристику змісту кожного із структурних підрозділів свого дослідження, починаючи зі вступу, закінчуючи додатками (якщо вони присутні, то варто зазначити їх загальну кількість). Наприклад, «Запропонована курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, які поділяються на підрозділи, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків (обсягом 4 позиції) та анотацією. Перший розділ присвячений ..... Другий розділ характеризує.... Третій розділ стосується.....».

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів, які у сукупності складають так звану основну частину дослідження. Розділів у роботі – 2-3. Підрозділів у кожному розділі – не менше 2-х. Ці структурні компоненти мають на меті два завдання. З одного боку, ставиться ціль практичного засвоєння методик аналізу проблем і аналітичної обробки інформації. З іншого – перед здобувачем освіти стоїть конкретна тема і необхідно провести теоретичні дослідження, дійти до певних висновків, які дозволять сформулювати свою думку з приводу проблематики, вирішити завдання відповідно до мети дослідження.

Зміст основної частини дозволяє розкрити основні науково-теоретичні положення, основні поняття досліджуваної теми, визначити різноманітні підходи до розуміння сутності проблеми і засобів її практичного вирішення.

У розділах здобувач освіти повинен висловлювати своє ставлення до фактів, висувати пропозиції, пов'язані з розвитком (оцінкою, удосконаленням, зміною, переосмисленням тощо) того або іншого музичного феномена чи процесу, тобто продемонструвати аналітично-практичні здібності.

У цьому випадку найскладнішим виявляється розподіл основної частини на розділи та формулювання їх назв. Як правило, основна частина курсової роботи поділяється на 2 рівноцінних за обсягом розділи, кожний з яких фігурує під відповідним порядковим номером (номер позначається арабськими цифрами: Розділ 1., Розділ 2.) та починається з нового аркуша. Щодо підрозділів, то вони, в залежності від приналежності до конкретного розділу, нумеруються по-інакшому: 1.1., 1.2. (тобто є складовими Розділу 1); 2.1., 2.2. (тобто є складовими Розділу 2) тощо. Суттєвим недоліком курсової роботи є непропорційність обсягів розділів та підрозділів. Тому при розподілі матеріалу

студент повинен визначити, нехай приблизно, розміри кожного розділу та підрозділу роботи та їх взаємозв'язок.

Зміст кожного розділу та підрозділу має відповідати його назві, характеризуватися глибоким аналізом досліджуваного питання, солідним обґрунтуванням. Це не означає, що усі розділи повинні бути перевантаженими матеріалом, особливо однотипним, а тим більше дріб'язковим.

Логічним завершенням курсової роботи є висновки. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень. Основна вимога до заключної частини – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах.

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивчення досліджуваної теми, є «візитною карткою» автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою. «Список...» має містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, слід додержуватися вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання кирилицею, потім – іноземними мовами. Бібліографічні записи в «Списку...» повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у дужках посилання на номери списку. Якщо необхідно вказати номер, сторінки, її ставлять через кому після номера видання.

Завершуючи написання роботи, слід систематизувати ілюстративний матеріал. Ілюстрації (здебільшого – нотні приклади) можна подавати у тексті або оформляти у вигляді додатків. Усі додатки повинні мати порядкову нумерацію та назви, що відповідають їхньому змісту. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основного тексту роботи.

Літературне оформлення роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох чинників, на які зважає комісія при оцінюванні під час захисту. Передусім звертається увага на змістовний аспект викладу матеріалу (логічність і послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність стандартам і прийнятим правилам), а також на текст роботи, список літератури і додатки, на зовнішнє оформлення титульного аркуша.

Курсову роботу рекомендується виконувати спочатку в чорновому варіанті. Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з ініціативи самого автора, так і згідно з зауваженнями керівника.

Перш ніж представляти чернетку керівникові, треба ще раз переглянути, чи логічно викладено матеріал, чи є зв'язок між параграфами та главами, чи весь текст «працює» на головну ідею роботи. Такий уявний структурний аналіз роботи допоможе краще побачити нелогічність в її структурі та змісті.

Оформлюючи текст роботи, треба знайти час для повторного перегляду першоджерел. Це допоможе побачити все цінне, що було пропущено на початку вивчення теми, наштовхне на цікаві думки, поглибить розуміння проблеми.

Типові помилки при написанні та оформленні курсової роботи:

1. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження.
2. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта та предмета дослідження.
3. Не виявлено самостійності.
4. Немає глибокого і всебічного аналізу сучасних наукових джерел (останні 5-10 років) з теми дослідження.
5. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівень дослідження проблеми.
6. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
7. У роботі немає покликань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал.
8. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту.
9. Обсяг та оформлення роботи не відповідає вимогам, вона виконана неохайно, з помилками (орфографічними, стилістичними тощо).

3. СТРУКТУРА ТА ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Рекомендується така структура роботи:

1. *Титульна сторінка*, оформлення якої не потребує особливих пояснень (Додаток А).

2. *Зміст* роботи, де вказуються заголовки розділів (підрозділів) та сторінки, на яких вони розміщені (Додаток Б)

3. *Вступ*, де розкриваються актуальність та практичне значення теми, мета і основні завдання дослідження, структура роботи, визначаються джерела інформації.

4. *Основна частина*, що складається з двох-трьох основних розділів, які, у свою чергу, можуть поділятися на два-три підрозділи і за змістом мають відповідати спрямованості теми, підпорядковуватись основній меті та завданням, бути органічно взаємопов'язаними, мати приблизно однаковий обсяг.

5. *Висновки*.

6. *Список використаних джерел та літератури*, який розміщують у кінці роботи в алфавітному порядку: спочатку кирилицею, а потім – латиницею.

Складовою частиною основної частини курсової роботи є цитування та пов'язані із ним покликання на використані джерела й літературу. У тексті посилання на використані джерела зазначається у квадратних дужках: спершу зазначається номер цитованого джерела у списку літератури, потім – сторінка, наприклад: [1, с. 25].

Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел регламентовані Державним стандартом України 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

У літературних і наукових джерелах вказують прізвище, ініціали автора, повну назву книги, місце видання, видавництво, рік видання. Для статей, що опубліковані в періодичній пресі, зазначають прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу чи газети, рік видання, номер журналу чи дату виходу газети (Додаток В).

При посиланні на монографії та статті у списку слід зазначати прізвища та ініціали автора (чи авторів), назву (без лапок), місто та назву видавництва, рік видання та загальну кількість сторінок. Слід звернути увагу на те, що назва журналу чи збірника статей виділяється курсивом, а у випадку вказівки загальної кількості сторінок журнальної статті вживається велика літера „С”, яка ставиться перед цифрами.

У випадку монографічного дослідження використовується прописна літера „с” (у випадку англomовного, франкомовного видання відповідні літери їх абетки), які ставляться після цифр.

Якщо монографічне дослідження чи стаття мають від одного до трьох (включно) авторів, то усі їх прізвища та ініціали фіксуються у списку в тій послідовності, в якій вони зазначені в книзі.

У випадку використання багатотомних видань окрім прізвища та назви дослідження, міста, видавництва, року видання та загальної кількості сторінок, обов’язково повинні включати кількість номерів томів, номер конкретного тому та його назву.

У випадку використання збірника статей, в якому розміщено наукові праці різних авторів, то окрім прізвища та ініціалів конкретного автора, назви його дослідження слід зафіксувати повну назву зібрання (курсивом), але вказати лише конкретні сторінки відповідної статті.

Якщо здобувач освіти використав декілька праць одного дослідника, то їх перелік подається за старшинством року видання.

7. Додатки. До них слід включати допоміжні матеріали (нотні приклади, фотографії, таблиці тощо). Кожен додаток починають з нової сторінки, зверху посередині пишуть слово «Додаток». Додаток повинен мати тематичний заголовок, надрукований нижче малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Якщо в курсовій роботі міститься кілька додатків, їх послідовно нумерують великими буквами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь (наприклад: «Додаток А»). Додатки повинні мати спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок. Посилання на додатки в текстовій частині роботи є обов’язковим.

Вимоги до набору тексту

Роботу друкують на комп’ютері з однієї сторони аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм), дотримуючись таких вимог:

Шрифт	Times New Roman
Розмір	14
Відстань між рядками	1,5 інтервалу
Верхнє, нижнє поле	20 мм
Ліве поле	30 мм
Праве поле	15 мм
Розташування	книжне

Обсяг роботи – 20–25 сторінок.

У роботі забороняється виділяти жирним чи курсивом назви таблиць та ілюстрацій. Щільність тексту робіт має бути однаковою.

Вписувати в текст окремі іншомовні слова чи умовні позначення можна тушшю, пастою, чорнилом лише чорного кольору.

Друкарські помилки, описки, які виявилися після написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням коректора і нанесенням правильного тексту. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Розділи обов'язково пишуться з нової сторінки. Заголовки структурних частин проекту **«ЗМІСТ»**, **«ВСТУП»**, **«РОЗДІЛ»**, **«ВИСНОВКИ»**, **«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»**, **«ДОДАТКИ»** друкуються великими літерами з вирівнюванням по центру і виділенням жирним шрифтом.

Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацу, крапку в кінці заголовку не ставлять. Відстань між заголовком та текстом має становити 2–3 інтервали.

Не допускається розміщення назви розділу чи підрозділу в нижній частині сторінки, якщо далі подається лише рядок тексту.

Кожну структурну частину роботи слід починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки. Титульний аркуш вважається за першу сторінку, але нумерація на ньому не проставляється. Наступні сторінки нумерують починаючи з другої.

Такі структурні частини курсової роботи як зміст, вступ, висновки, перелік використаних літературних джерел, додатки не мають порядкового номеру.

Номер розділу позначають арабською цифрою після слова **«РОЗДІЛ»** без крапки, а після цього з нового рядка друкують назву розділу.

Підрозділи нумеруються в межах розділу: «2.3.», тобто третій підрозділ другого розділу, причому крапка проставляється і між цифрами і після останньої, а далі в тому ж рядку подається назва підрозділу.

4. ПЕРЕВІРКА КУРСОВОЇ РОБОТИ НА АНТИПЛАГІАТ

Однією із обов'язкових умов для допуску здобувача освіти до захисту курсової роботи є її перевірка на антиплагіат та отримання офіційного документального підтвердження відсутності плагіату. Дата отримання відповідного документу повинна передувати даті захисту курсової роботи. Письмове підтвердження відсутності плагіату має бути подане в роздрукованому вигляді у двох примірниках. У випадку виявлення плагіату здобувач освіти до захисту курсової роботи не допускається.

5. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи проводиться згідно наказу директора, у вказаний термін, за присутності комісії у складі двох членів циклової комісії. Підсумки виконання курсових робіт обговорюються на засіданні циклової комісії «Теорія музики».

Процедура захисту включає:

- доповідь здобувача освіти про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку керівника або його виступ;
- відповіді здобувача освіти на запитання членів комісії із захисту;
- заключне слово здобувача освіти;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Вступне слово слід підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження керівника. Доповідь здобувача освіти не повинна перевищувати за часом 10-15 хвилин.

Під час захисту курсової роботи здобувач освіти зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у рецензії, а також у виступах на захисті. Крайні роботи можна рекомендувати на конкурси студентських робіт, а також до друку в студентських збірниках. Курсові роботи подаються на конкурси, коли вони містять розробки, проведені здобувачами освіти в процесі навчання, й отримані в них результати опубліковані, впроваджені в практику або в навчальний процес.

Обов'язки керівника:

- надавати допомогу у виборі теми, розробці плану (змісту) роботи; доборі літератури, методології та методів дослідження тощо;
- аналізувати зміст роботи, висновки і результати дослідження;
- визначати поетапні терміни виконання роботи;
- контролювати виконання роботи;
- доповідати на засіданні циклової комісії про виконання та завершення роботи;
- дати рецензію на роботу.

Рецензія (або відгук) керівника пишеться у довільній формі. У ній визначають:

- актуальність теми;
- рівень підготовки здобувача освіти до виконання професійних обов'язків;
- ступінь самостійності у виконанні роботи;
- новизну поставлених питань та оригінальність їх вирішення;
- вміння використовувати літературу;
- ступінь оволодіння методами дослідження;
- повноту та якість розробки теми;
- логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладення матеріалу;
- висновок про те, якою мірою вона відповідає вимогам, що ставляться перед курсовими роботами, і на яку оцінку вона заслуговує.

Курсова робота оцінюється за чотирибальною системою. При оцінюванні курсової враховуються не лише якість самої роботи, характер викладу основних її положень при публічному захисті, але й її оформлення.

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінка «відмінно» – здобувач освіти виявив глибокі теоретичні знання з навчальної дисципліни та суміжних музично-теоретичних дисциплін; оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; виконав роботу грамотно, літературною українською мовою вільно оперуючи професійною термінологією; оформив роботу у відповідності до вимог і подав її у визначений термін; на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, впевнено відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «добре» – здобувач освіти виявив досить високі теоретичні знання дисципліни; оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставився до використаних джерел та літератури; відчував труднощі щодо обґрунтування предмету дослідження; виконав роботу грамотно, літературною українською мовою, залучаючи професійну термінологію, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки; оформив роботу у відповідності до вимог і подав її у визначений термін; на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка «задовільно» – здобувач освіти виявив достатні теоретичні знання з дисципліни; в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допустив у роботі окремі фактичні помилки й неточності, в окремих місцях порушив принципи логічного і послідовного викладу матеріалу, пропорційності розділів, не зміг обґрунтувати предмет дослідження; допустився помилок в оформленні роботи та її категоріально-понятійного апарату, не дав в основному тексті курсової роботи посилань на використану літературу, допустив численні граматичні та стилістичні помилки; на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка «незадовільно» – здобувач освіти виявив повне незнання досліджуваної проблеми, представив курсову роботу меншого обсягу, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання роботи.

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Комунальний заклад
«Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д. Є. Задора»
Закарпатської обласної ради
Циклова комісія «Теорія музики»

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни «Українська музика»
на тему: «Новаторські пошуки В. Косенка у жанрі фортепіанної поеми»

Здобувача освіти III курсу
відділу «Теорія музики»
Іванова Івана Івановича
Керівник: Дмитренко Д. Д.

Оцінка _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Додаток Б
Зразок оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПІСЕННИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ЕЛЕМЕНТ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	
1.1. Історична еволюція форм побутування пісенного фольклору	6
1.2. Види українських пісень як частина фольклору	10
РОЗДІЛ 2. ЕЛЕМЕНТИ ФОЛЬКЛОРУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕСТРАДІ	
2.1. Вплив фольклору на становлення сучасної естради	13
2.2. Аналіз використання фольклорних елементів у творчості українських композиторів початку ХХІ ст.	18
ВИСНОВКИ	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	26
ДОДАТКИ	29

Додаток В

Зразок оформлення списку використаних джерел та літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с
Два автори	Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с.
Три автори	Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А. С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.
П'ять і більше авторів	Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с
Без автора	Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с.
Багатотомні видання	Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с.
Автореферати дисертацій	Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.

Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. Офіційний вісник України. 2018. № 5. С. 430–443
Каталоги	Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Частина видання: книги	Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом : вибрані праці</i> . Харків, 2017. С. 205–212.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	Цехмістров І. І., Перець І. П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р.</i> Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти : словник термінів</i> / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.
Частина видання: продовжуваного видання	Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонки. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Алексюк А. М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання. Навчальний посібник. Київ: ІСДО, 1993.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2017. 234 с.
3. Вимоги до написання курсової роботи. Структура та приклади курсової роботи. Скільки сторінок? *Magіstr-онлайн*. 2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=v8XOTIjSZv4>
4. Головне про технічне оформлення курсової та дипломної. 2023. URL: https://www.google.com/search?q=%D0%9A%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0+%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0&oq=%D0%9A%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0+%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIHCAEQABiABDIHCAIQABiABDIHCAHQABiABDIHCAQQAABiABDIHCAUQABiABDIHCAUQABiABDIHCAcQABiABDIHCAgQABiABDIHCAkQABiABNIBCjIyODUxajBqMTWoAgiwAgHxBbiOi8ss4Yac&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fpstate=ive&vld=cid:1a64f13a,vid:5yL0PS4tg8A,st:0
5. Дротенко Л.Г. Філософія наукового пізнання. Навчальний посібник. Київ, 2010. 224 с.
6. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
7. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 202 с.
8. Карамишева Н.В. Евристика: навчальний посібник. Львів: ПАІС, 2013. 272 с.
9. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
10. Що таке курсова робота: види, скільки пишеться, коли здається *Magіstr*. 2025. URL: <https://blog.magistr.ua/kursova-robota/>
11. Як написати курсову роботу: 10 кроків. *Magіstr-онлайн*. 2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2D08Hlr8rs0>
12. Maire Messenger Davies, Nick Mosdell. Practical Research Methods for Media and Cultural Studies. Edinburgh: University Press, 2006. 209 p.
13. Research Methods for Cultural Studies. Edited by Michael Pickering. Edinburgh: University Press, 2008. 249 p.